

**Kwestionariusz europejskiego
badania ankietowego dla
podmiotów prowadzących
interwencje skierowane do osób
używających narkotyków – zakłady
karne**

EFSQ-P

Krótką wersja

---

styczeń 2025 r.

Autorzy

Linda Montanari, EUDA

Luis Royuela, EUDA

Liesbeth Vandam, EUDA

Alessandro Pirona, EUDA

Anna Tarjan, Węgry

Victor Mravcik, Czechy

Begoña Brime, Hiszpania

Caroline Protais, Francja

Ines Kvaternik, Słowenia

Katerina Grohmannova, Czechy

Laura Isajeva, Łotwa

Lina Jurgelaitiene, Litwa

Nadine Berndt, Luksemburg

Ludmila Carapinha, Portugalia

Josefina Mavrou, Cypr

Julien Morel-D'Alreux, Francja

Noelia Llorens, Hiszpania

Rita Cardoso Seixas, Luksemburg

Sonia Papadopoulou, Grecja

Vana Sypsa, Grecja

Els Plettinckx, Belgia

Podziękowania

Filipa Alves da Costa, WHO

Carina Ferreira Borges, WHO

Heino Stöver, Niemcy

Mark Johnson, Zjednoczone Królestwo

Maria Mafalda Castro, Portugalia

Spis treści

Wprowadzenie	4
Ochrona danych.....	4
Sekcja 1 – Dane ogólne	5
Sekcja 2 – Dostępność interwencji związanych z narkotykami	8
Sekcja 3 – Pracownicy, jakość usług i szkolenia	13
Sekcja 4 – Badania na obecność narkotyków	16

Wprowadzenie

Agencja Unii Europejskiej ds. Narkotyków (EUDA) od wielu lat prowadzi prace dotyczące narkotyków i zakładów karnych oraz opublikowała ramy metodyczne na potrzeby monitorowania narkomanii w zakładach karnych w Europie. Celem ram metodycznych jest ustanowienie metod i narzędzi służących do gromadzenia i analizowania zharmonizowanych danych dotyczących używania narkotyków w zakładach karnych w całej Europie. W dokumencie opublikowanym w 2013 r. wskazano na potrzebę opracowania dwóch narzędzi do gromadzenia danych: „Europejski kwestionariusz na temat używania narkotyków przez osoby osadzone w zakładach karnych (EQDP)”, którego celem jest gromadzenie danych epidemiologicznych na temat używania narkotyków i problemów związanych z narkotykami wśród osób osadzonych w zakładach karnych na określony czas, oraz „Kwestionariusz europejskiego badania ankietowego dla podmiotów prowadzących interwencje skierowane do osób używających narkotyków – zakłady karne (EFSQ-P)”, którego celem jest gromadzenie danych na temat dostępności i świadczenia usług związanych z narkotykami w zakładach karnych.

Opublikowano kompletny pakiet narzędzi monitorujących służących do przeprowadzania badań dotyczących narkotyków w zakładach karnych, w tym: długą wersję EQDP, krótką wersję EQDP oraz wytyczne metodyczne EQDP.

EFSQ-P jest oparty na istniejącym kwestionariuszu, wykorzystywanym do monitorowania i gromadzenia informacji na temat interwencji prowadzonych poza zakładami karnymi i innych kontekstach ([kwestionariusz europejskiego badania ankietowego dla podmiotów prowadzących interwencje skierowane do osób używających narkotyków](#), EFSQ). Ze względu na odmienne cechy zakładów karnych w porównaniu ze środowiskiem społecznym, do oryginalnego kwestionariusza wprowadzono jednak istotne modyfikacje, aby stworzyć EFSQ-P. EFSQ-P ma służyć jako wzór kwestionariusza do stosowania w całej Europie w celu poprawy porównań międzynarodowych i harmonizacji danych; może również posłużyć do dostarczania danych innym podmiotom, od EUDA po rządy krajowe i organizacje międzynarodowe (np. WHO, ONZ i inne).

Podobnie jak w przypadku EQDP, pakiet EFSQ-P zawiera długą i krótką wersję kwestionariusza oraz wytyczne metodyczne wspomagające gromadzenie danych dotyczących interwencji w zakładach karnych oraz wypełnienie kwestionariusza, pytanie po pytaniu.

Ochrona danych

Wszelkie dane zebrane lub informacje przekazane przez użytkowników będą przetwarzane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłającym rozporządzenie (WE) nr 45/2001 i decyzję nr 1247/2002/WE. Rozporządzenie to przewiduje ochronę osób fizycznych w związku z przekazywaniem danych osobowych instytucjom i organom Unii Europejskiej oraz reguluje swobodny przepływ takich danych.

Sekcja 1 – Dane ogólne

1. Zakład karny

a) Kod identyfikacyjny instytucji (kod numeryczny ISO 3166-1 – kod pocztowy – trzy litery nazwy miasta)	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
b) Nazwa instytucji	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
c) Rodzaj zakładu karnego	
d) Oddziały zakładu karnego	
Źródło danych:	

Specyfikacje:

W odniesieniu do rodzaju zakładu karnego należy wskazać poziom bezpieczeństwa (wysoki, średni lub niski); typ warunków – czy jest to zakład typu zamkniętego, otwartego, czy półotwartego; szpital więzienny; lub wszelkie inne informacje, które mogą być istotne dla zrozumienia charakterystyki więzienia.

W przypadku zakładów karnych z oddziałami proszę podać liczbę i rodzaj oddziałów (np. dla kobiet, aresztowanych tymczasowo, nieletnich itp.); w przypadku źródeł danych proszę wskazać źródła danych, takie jak rejestry, dane administracyjne, opinie ekspertów itp. Proszę określić, które ze źródeł wykorzystano w odpowiedziach na każdą grupę pytań.

Zob. załącznik I do wytycznych metodycznych dotyczących kodów identyfikacyjnych ISO 3166-1 (np. zakład karny w MADRYCIE (HISZPANIA): 724-28001-MAD).

2. Dane kontaktowe

a) Data wypełnienia kwestionariusza	Kliknij tutaj, aby wprowadzić datę.
b) Nazwa usługi (usług), której (których) dotyczy kwestionariusz	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
c) Imię i nazwisko osoby wypełniającej kwestionariusz	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
d) Stanowisko/tytuł zawodowy osoby wypełniającej kwestionariusz	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
e) Adres e-mail/numer telefonu osoby odpowiedzialnej za kontakty	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
Źródło danych	

Specyfikacje: Kwestia wyznaczenia wypełniającej kwestionariusz osoby odpowiedzialnej za kontakty jest bardzo istotna

3. Wskaźniki dotyczące ogółu osadzonych

a) Rok odniesienia (jeśli dane dotyczą krótszego okresu, proszę podać okres)	
b) Liczba miejsc dostępnych w instytucji penitencjarnej (średnia zdolność przetrzymywania)	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
c) Liczba osób osadzonych w zakładzie karnym (średnia dzienna populacja, w tym osoby aresztowane w oczekiwaniu na proces)	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
d) Liczba mężczyzn osadzonych w zakładzie karnym	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
e) Liczba kobiety osadzonych w zakładzie karnym	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
f) Liczba osób osadzonych w zakładzie karnym z wyrokiem	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
g) Liczba osób osadzonych w zakładzie karnym w oczekiwaniu na wyrok	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
h) Liczba obywateli krajowych osadzonych w zakładzie karnym	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
i) Liczba cudzoziemców osadzonych w zakładzie karnym	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
j) Liczba osób osadzonych w zakładach poprawczych dla nieletnich	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
k) Liczba osób osadzonych za przestępstwa związane z narkotykami	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
l) Liczba osób osadzonych w zakładzie karnym według grup wiekowych:	
<18	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
18-24	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
25-29	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
30-34	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
35-39	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
40-44	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
45-49	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
50-54	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
55-59	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
>59	Kliknij tutaj, aby wprowadzić tekst.
Źródło danych	

Specyfikacje: Osoby osadzone w zakładzie karnym lub odbywające karę pozbawienia wolności w instytucjach penitencjarnych w danym roku. Proszę uwzględnić osadzonych z prawomocnym wyrokiem oraz bez wyroku (zob.: Aebi, M. F. and Cocco, E. (2024), [Prisons and prisoners in Europe 2023: key findings of the SPACE I report](#) [Zakłady karne i osadzeni w Europie w 2023 r.: najważniejsze wnioski ze sprawozdania SPACE I]).

Sekcja 2 – Dostępność interwencji związanych z narkotykami

4. Jakiego rodzaju interwencje są dostępne w zakładzie karnym?

Rodzaj interwencji	Dostępna (Tak/Nie/ bd./nd.)	Zapewnione w zakładzie karnym lub poza nim (W zakładzie/poza zakładem/w zakładzie i poza nim/bd.)	Liczba osób objętych interwencjami (Odsetek wszystkich osób osadzonych w zakładzie karnym, w którym realizowana jest interwencja)
a) Badanie stanu zdrowia			
1. Badanie lekarskie przeprowadzone w ciągu 48 godzin od momentu osadzenia w zakładzie karnym			
2. Ocena używania narkotyków i problemów związanych z narkotykami			
b) Detoksykacja			
1. Farmakologiczna			
2. Bez stosowania środków farmakologicznych			
c) Poradnictwo w zakresie problemów związanych z narkotykami			
1. Poradnictwo indywidualne			
2. Poradnictwo grupowe			
3. Wsparcie współosadzonych			
4. Inne (proszę określić)			

Rodzaj interwencji	Dostępna (Tak/Nie/ bd./nd.)	Zapewnione w zakładzie karnym lub poza nim (W zakładzie/poza zakładem/w zakładzie i poza nim/bd.)	Liczba osób objętych interwencjami (Odsetek wszystkich osób osadzonych w zakładzie karnym, w którym realizowana jest interwencja)
d) Leczenie uzależnień w specjalnych jednostkach w zakładzie			
1. Oddziały wolne od narkotyków, które nie oferują elementów leczenia			
2. Oddziały wolne od narkotyków, które oferują elementy leczenia			
3. Społeczności terapeutyczne			
4. Inne (proszę określić)			
e) Terapia agonistami opioidowymi (z wyłączeniem interwencji z wykorzystaniem OAT mających na celu detoksykację)			
1. Kontynuacja terapii OAT rozpoczętej na wolności			
2. Kontynuacja terapii OAT po powrocie do środowiska społecznego			
3. Rozpoczęcie terapii OAT w zakładzie karnym			
f) Interwencje w zakresie chorób zakaźnych			
1. Badania na obecność HIV			
2. Badania na obecność HBV			
3. Badania na obecność HCV			
4. Badania pod kątem gruźlicy			
5. Szczepienie przeciwko WZW typu B			
6. Szczepienie BCG przeciwko gruźlicy			

Rodzaj interwencji	Dostępna (Tak/Nie/ bd./nd.)	Zapewnione w zakładzie karnym lub poza nim (W zakładzie/poza zakładem/w zakładzie i poza nim/bd.)	Liczba osób objętych interwencjami (Odsetek wszystkich osób osadzonych w zakładzie karnym, w którym realizowana jest interwencja)
7. Terapia antyretrowirusowa HIV			
8. Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu C przy użyciu DAA			
9. Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B			
10. Leczenie gruźlicy			
11. Profilaktyka HIV			
12. Poradnictwo w zakresie HIV/HCV/HBV			
13. Inne (proszę określić)			
g) Interwencje mające na celu ograniczenie szkodliwych skutków			
1. Programy dystrybucji igieł i strzykawek			
2. Tabletki odkażające/odkażające środki wybielające			
3. Dystrybucja innych materiałów sterylnych			
4. Dystrybucja prezerwatyw			
5. Dystrybucja lubrykantów			
6. Szkolenie w zakresie bezpieczeństwa iniekcji			
7. Bezpieczne tatuaże (szkolenie i edukacja)			
8. Inne (proszę określić)			

Rodzaj interwencji	Dostępna (Tak/Nie/ bd./nd.)	Zapewnione w zakładzie karnym lub poza nim (W zakładzie/poza zakładem/w zakładzie i poza nim/bd.)	Liczba osób objętych interwencjami (Odsetek wszystkich osób osadzonych w zakładzie karnym, w którym realizowana jest interwencja)
h) Interwencje związane z narkotykami w ramach przygotowań do zwolnienia z zakładu karnego			
1. Interwencje na rzecz reintegracji społecznej, w zakwaterowania i zatrudnienia			
2. Kształcenie/szkolenie zawodowe			
3. Zapobieganie przedawkowaniu			
4. Poradnictwo dotyczące przedawkowania			
5. Dystrybucja naloksonu i szkolenia w tym zakresie			
6. Kierowanie do zewnętrznych placówek leczenia uzależnień			
7. Powiązanie z OAT w środowisku społecznym			
8. Powiązanie z opieką nad osobami zakażonymi HIV w momencie zwolnienia z zakładu karnego			
9. Powiązanie z opieką nad osobami zakażonymi HCV w momencie zwolnienia z zakładu karnego			
10. Powiązanie z opieką nad osobami cierpiącymi na inne choroby zakaźne (np. gruźlicę, wirusowe zapalenie wątroby typu B) (w razie potrzeby)			
11. Skierowania do zewnętrznych placówek służby zdrowia w przypadku innych problemów zdrowotnych (niezwiązanych z narkotykami)			

Rodzaj interwencji	Dostępna (Tak/Nie/ bd./nd.)	Zapewnione w zakładzie karnym lub poza nim (W zakładzie/poza zakładem/w zakładzie i poza nim/bd.)	Liczba osób objętych interwencjami (Odsetek wszystkich osób osadzonych w zakładzie karnym, w którym realizowana jest interwencja)
12. Kierowanie do zewnętrznych usług społecznych			
13. Inne (proszę określić)			
Źródło danych			

Specyfikacje: Definicja każdej interwencji znajduje się w wytycznych metodycznych. Dystrybucja prezerwatyw nie obejmuje dystrybucji prezerwatyw podczas odwiedzin rodziny/partnera. Jeśli interwencja nie jest potrzebna, proszę wpisać „nie dotyczy”. bd. = brak danych.

5. Jaka była łączna liczba osób, które rozpoczęły leczenie odwykowe w okresie referencyjnym (roku)?

	Liczba
a) Całkowita liczba osób, które rozpoczęły leczenie w okresie referencyjnym	
b) W tym osoby rozpoczynające leczenie po raz pierwszy w życiu	
c) W tym osoby rozpoczynające leczenie w okresie referencyjnym	
d) W przypadku podania wartości przybliżonej proszę zaznaczyć ją gwiazdką (*) i wyjaśnić, w jaki sposób została uzyskana.	
Źródło danych	

Specyfikacje: Zob. pytanie 3. Jeśli okres odniesienia jest inny niż 1 rok, proszę to wskazać.

Sekcja 3 – Pracownicy, jakość usług i szkolenia

8. Jaki personel zajmuje się interwencjami związanymi z narkotykami w zakładzie karnym?

	Główny wykonawca	Dodatkowy wykonawca	Brak realizowanych interwencji
a) Pracownicy służby zdrowia i opieki społecznej zatrudnieni przez administrację zakładu karnego (w tym specjaliści ds. narkotyków)	☐	☐	☐
b) Pracownicy zakładu karnego zatrudnieni przez administrację zakładu do wykonywania zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa	☐	☐	☐
c) Personel zatrudniony w zewnętrznych placówkach leczenia uzależnień	☐	☐	☐
d) Pracownicy służby zdrowia i opieki społecznej zatrudnieni przez służby zewnętrzne (z wyłączeniem służb zajmujących się leczeniem uzależnień) (np. Ministerstwo Zdrowia)	☐	☐	☐
e) Inny (proszę określić)	☐	☐	☐
Źródło danych			

9. Rodzaje specjalistów uczestniczących w leczeniu uzależnień od narkotyków (w kolejności alfabetycznej)

	Liczba	W tym: Liczba specjalistów pracujących w pełnym wymiarze godzin w zakładzie karnym	W tym: Liczba specjalistów zatrudnionych przez administrację zakładu karnego	Uwagi
a) Pracownicy administracji	b)	c)	d)	e)
a) Lekarze				
b) Pielęgniarki				
c) Personel współpracujący				

d) Farmaceuci				
e) Psychiatrzy				
f) Psychologowie				
g) Pracownicy ochrony				
h) Pracownicy socjalni				
i) Wolontariusze		nd.	nd.	
j) Grupy samopomocy		nd.	nd.	
k) Inne (proszę określić)				
Źródło danych				

10. Czy zakład karny przestrzega wytycznych dotyczących stosowania interwencji związanych z narkotykami?

	Tak	Nie
a) Wytyczne dotyczące leczenia w zakładzie karnym		
b) Wytyczne dotyczące leczenia uzależnień od narkotyków w zakładzie karnym		
c) Wytyczne dotyczące leczenia uzależnień od narkotyków (w zakładzie karnym lub poza nim)		
d) Inne (proszę określić)		
Źródło danych (proszę podać dokładne odniesienie)		

11. (Jeśli tak) Proszę wskazać, w jaki sposób zapewnia się przestrzeganie wytycznych. Proszę zaznaczyć wszystkie odpowiednie działania.

	Tak	Nie
a) Nadzór wewnętrzny		
b) Nadzór zewnętrzny		
c) Regularne spotkania zespołu		
d) Inne (proszę określić)		
Źródło danych		

12. Czy organizowane są szkolenia dotyczące kwestii związanych z narkotykami?

	Tak	Nie
a) Szkolenia dla pracowników		
b) Szkolenia dla osób osadzonych w zakładzie karnym		
c) Inne (proszę określić)		
Źródło danych		

13. Proszę podać szczegółowe informacje na temat wszelkich istniejących dokumentów krajowych lub lokalnych, w tym do „szarej literatury”, wytycznych, dokumentów ustawodawczych itp. dotyczących zapewniania jakości i szkoleń w zakresie przeprowadzania interwencji związanych z narkotykami w zakładach karnych.

Sekcja 4 – Badania na obecność narkotyków

14. Czy w zakładzie karnym przeprowadza się badania na obecność narkotyków?

	Tak/Nie/nd.	Uwagi
a) Czy w Państwa kraju dostępne/dozwolone są badania na obecność narkotyków w zakładach karnych?		
b) U wszystkich osób w momencie osadzenia		
c) U wszystkich osób losowo		
d) Jedynie w przypadku podejrzenia zażywania narkotyków		
e) W ramach programu leczenia uzależnień/pomocy w tym zakresie		
f) U wszystkich osób przenoszonych do innego zakładu karnego		
g) U wszystkich osób opuszczających zakład karny w ramach zwolnienia tymczasowego		
h) U wszystkich osób opuszczających zakład karny w momencie zwolnienia		
i) Inne (proszę określić)		
Źródło danych		

Specyfikacje: Jeśli w Państwa kraju nie przeprowadza się badań na obecność narkotyków w zakładach karnych lub nie są one dozwolone, proszę odpowiedzieć „nd.” na wszystkie poniższe pytania (od b do i).

15. Czy w okresie referencyjnym (proszę określić okres) przeprowadzono jakiegokolwiek badania na obecność narkotyków?

	Liczba	Okres referencyjny	Uwagi
a) Liczba osadzonych poddanych badaniu			
b) Liczba przeprowadzonych badań na obecność narkotyków			
c) Inne			
Źródło danych			

Specyfikacje: Pytanie ma na celu zebranie informacji na temat liczby przeprowadzonych badań i ich wyników.

16. Jeśli badania na obecność narkotyków NIE są przeprowadzane w ramach leczenia uzależnień, czy istnieją konsekwencje za pozytywny wynik badania?

	Tak/Nie	Uwagi
a) Ograniczona możliwość odwiedzin osób z zewnątrz		
b) Negatywny wpływ na wyrok (np. przedłużenie kary, brak złagodzenia kary itp.)		
c) Ograniczone uprawnienia do zwolnienia tymczasowego		
d) Ograniczony dostęp do innych przywilejów (proszę określić)		
e) Dodatkowe dni pozbawienia wolności		
f) Izolacja		
g) Hospitalizacja		
h) Dodatkowa pomoc/leczenie		
i) Inne (proszę określić)		
Źródło danych		

Specyfikacje: Pytanie ma na celu zrozumienie możliwych konsekwencji pozytywnych wyników badań.